

In de rubriek 'Arnhem voor eeuwig' beschrijft Peter Bloemendaal, oud-journalist van de *Arnhemsche Courant*, aan de hand van een oude foto het leven in Arnhem in vroeger dagen.

▲ Lombok in opbouw in 1901. Vooraan de dan nog onbebouwde Frederik Hendrikstraat. In de verte de Mauritsstraat. FOTO'S GELDERS ARCHIEF

Lombok, de sjieke wijk die geen sjieke wijk werd

Het zou een sjieke wijk worden met veel kapitale villa's, de wijk Lombok tussen de Utrechtseweg en het spoor. Er kwam uiteindelijk niets van terecht.

Het plan voor de sjieke wijk kwam in de tweede helft van de 19de eeuw van een groep Arnhemse notabelen. Zij waren op zoek naar geschikte nieuwe bouwgrond omdat langs de toen sjieke Velperweg de boel al zo'n beetje was volgebouwd.

De notabelen plaatsten rond 1880 een groot bord langs de Utrechtseweg, waarop bouwgrond te koop werd aangeboden. Er werden daadwerkelijk wat statige villa's gebouwd, met name langs de Utrechtseweg en langs de Rijn. Plannen van het toenmalige ministerie van Justitie gooiden echter roet in het bouwplan-eten. In 1882 besloot het ministerie om aan de kersvers aangelegde Wilhelminastraat de Koepelgevangenis te bouwen. Dat plan viel natuurlijk slecht bij de notabelen: een gevangenis in hun sjieke wijk, dat kon natuurlijk niet. Ze protesteerden maar dat hielp niets: tussen 1882 en 1886 werd de gevangenis gebouwd. Tot in 1886 heeft het grote bord naast de Utrechtseweg gestaan, maar er werd geen vierkante meter villabouwgrond meer verkocht.

Rond 1890 begon de gemeente zich ermee te bemoeien. Ook de toen net opgerichte woningbouwverenigingen hadden hun aandacht gericht op het nagenoeg onbebouwde gebied. En zo werd be-

sloten tot de bouw van - wat toen werd genoemd - eenvoudige arbeiderswoningen, mede ter vervanging van de ernstig verkrotte arbeiderswoningen aan de sloppen en stegen in het Langstraatgebied.

De aanleg van de wijk Lombok startte in 1893 naar een ontwerp van de toenmalige directeur gemeentewerken J.W.C. Tellegen. Het waren oorspronkelijk veelal eenkamerwoningen met een zolder waar op geslapen kon worden. Er werden echter ook tweekamerwoningen gebouwd, en langs de doorgaande wegen zoals de Oranjestraat verrezen beneden- en bovenwoningen.

In het bouwplan was sprake van A-, B- en C-woningen met elk eigen kenmerken. Voor een A-woning werd de huur vastgesteld op 2,25 gulden per week, voor een B-woning 1,50 gulden per week en voor een C-woning werd de huur 1,85 gulden per week. De huren in Klarendal bedroegen 2,00 gulden per week dus de huurprijzen op Lombok waren mooi laag gehouden.

Er werd gekozen voor een ruime opzet van de wijk om licht en lucht door te laten. Er kwamen perkjes en plantsoenen, en zelfs een speeltuin voor de jeugd. De straten waren breed. De wijk kreeg ook voorzieningen, zoals een badhuis met wasserij, winkels, een bewaarschool voor de kleintjes, en een politiepost. De wijk is nog steeds intact in de oorspronkelijke bouwvorm en is erg geliefd als woonplek.

▲ Het bouwgebied naast de Utrechtseweg in 1886. In de verte vaag zichtbaar de dan net gereed gekomen Koepelgevangenis.